

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาคน อันเป็นทรัพยากรที่ทรงคุณค่าของสังคม ให้มีคุณภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ สามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข ทันท่องการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นตามยุคสมัย การศึกษาจึงต้องเป็นพลวัต นั่นคือ ต้องปรับเปลี่ยนให้ทันและสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงของประเทศชาติ และสังคมโลกอยู่ตลอดเวลา (รังรอง หงษ์รัตน์, 2543, หน้า 1) กระแสโลกาภิวัตน์ได้นำพาระบบเศรษฐกิจยุคใหม่และการสื่อสารอย่างไร้พรมแดนเข้ามา ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี และพฤติกรรมกรรมการบริโภคเลียนแบบโลกตะวันตกอย่างรวดเร็ว ซึ่งล้วนส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตของคนไทยในปัจจุบันทั้งสิ้น ปัจจัยดังกล่าวจะเป็นภัยคุกคาม หากขาดความรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นขณะเดียวกันถ้าสามารถปรับตัวและใช้ประโยชน์จากการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม อาจเป็นโอกาสในการพัฒนาได้เช่นกัน เป็นเหตุให้ทุกฝ่ายต้องคิดถึงคน และพัฒนาคนให้มีคุณภาพไปพร้อมเทคโนโลยี โดยเสริมสร้างให้คน มีกระบวนการเรียนรู้และการจัดการความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตเพื่อเลี้ยงตัวเองอย่างพอเพียง ด้วยวิถีปฏิบัติตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง อันเป็นพื้นฐานสร้างพลัง ครอบครัว ชุมชนและสังคม ทำให้ส่งผลโดยตรงต่อการพัฒนาประเทศ (ศิริพัฒน์ ชมภูรัตน์, 2542, หน้า 1)

ชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ เป็นวิธีการหนึ่งที่จะพัฒนานักเรียนให้มีกระบวนการเรียนรู้ และการจัดการความรู้ ความเข้าใจ ในการผลิตสินค้าและบริการ เพื่อสามารถนำความรู้ที่ได้รับไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ได้เหมาะสมกับสถานการณ์การเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจ และชุดกิจกรรมช่วยให้นักเรียนมีทักษะการทำงานที่ดี เนื่องจากชุดกิจกรรมเป็นสื่อการเรียนการสอนที่ได้รวบรวมเอาเนื้อหา และกิจกรรมที่จำเป็นในการเรียนรู้สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งจะคำนึงถึงสัมฤทธิ์ผล ความสนใจและความสามารถของกลุ่มนักเรียนที่เรียนเป็นหลัก (กรองกาญจน์ อรุณรัตน์, 2536, หน้า 4) และชุดกิจกรรม ยังมีประโยชน์ กล่าวคือ นักเรียนมีประสบการณ์เรียนรู้ที่หลากหลาย สนองความแตกต่างระหว่างบุคคล กิจกรรม การเรียนการสอน มีความต่อเนื่อง เร้าความสนใจของนักเรียนต่อสิ่งที่ศึกษา เพราะชุดกิจกรรมเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนของตนเอง และสั่งการแสดงความคิดเห็น ฝึกการคิดตัดสินใจ ด้านครูผู้สอน ชุดกิจกรรมจะช่วยสร้างความพร้อมและความมั่นใจ เพราะชุดกิจกรรมจะมีการผลิตเป็นหมวดหมู่ สามารถหยิบไปใช้ได้ทันทีโดยเฉพาะผู้ที่ไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน

ล่วงหน้า ในกรณีครูไม่เพียงพอหรือขาดการปฏิบัติหน้าที่ ครูคนอื่นก็สามารถสอนแทนได้ และยังช่วยให้ครูผู้สอนถ่ายถอดเนื้อหา และประสบการณ์ที่ซับซ้อนและมีลักษณะเป็นนามธรรมได้ง่ายมากยิ่งขึ้น (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540, หน้า 115 – 116) นอกจากนี้ ชุดกิจกรรมยังเป็นการนำสื่อหลาย ๆ อย่างในรูปของสื่อประสมให้นักเรียนสามารถศึกษาด้วยตนเองหรือเป็นกลุ่ม ตามขั้นตอนที่ระบุไว้ในชุดและตามความสามารถของนักเรียนแต่ละคน ผู้สอนเป็นผู้อำนวยความสะดวก และให้คำปรึกษาเมื่อนักเรียนมีปัญหาเกี่ยวกับการปฏิบัติกิจกรรมในชุดกิจกรรม ทำให้นักเรียนสามารถบรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามเป้าหมาย (นิภา เพชรสมและคณะวิจัยของคณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเพชรบุรี, 2545, หน้า 28)

สภาพปัจจุบันปัญหาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 มีปัญหาด้านการเรียนรู้ในสาระเศรษฐศาสตร์ตามกลุ่มสาระการเรียนรู้หลักสูตรแกนกลาง พุทธศักราช 2551 ทั้งในเรื่องของการตัดสินใจเลือกปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ หลักการของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการและประโยชน์ของสหกรณ์ บทบาทหน้าที่ของธนาคารและไม่เข้าใจวิธีการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในกิจกรรมต่าง ๆ ในครอบครัว โรงเรียนและชุมชน เช่น การประหยัดพลังงานและค่าใช้จ่ายในบ้าน โรงเรียน การวางแผน ตลอดจนไม่เห็นความสำคัญของการผลิตสินค้าและบริการในชุมชน ประกอบกับการขาดสื่อการพัฒนาการเรียนรู้เรื่องการผลิตสินค้าและบริการสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ซึ่งแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อาจทำได้โดยการสร้างนวัตกรรมการสอนที่จะสามารถนำมาพัฒนาการเรียนการสอนได้ โดยจัดทำในรูปของชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เพราะชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนจัดเป็นนวัตกรรมที่สามารถมองเป็นรูปธรรม สามารถถ่ายถอดเนื้อหาและประสบการณ์ที่สลับซับซ้อนซึ่งมีลักษณะเป็นนามธรรมเห็นได้ชัดเจน ได้รับความสนใจของผู้เรียนเพราะชุดกิจกรรมการเรียนรู้เปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียน แสวงหาความรู้ด้วยตนเอง (ชัยยงค์ พรหมวงศ์, 2540, หน้า 120)

จากข้อมูลดังกล่าวจึงทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะพัฒนาการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม โดยการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ขึ้น เพื่อสนองความแตกต่างระหว่างบุคคล และทำให้นักเรียนมีประสบการณ์การเรียนรู้ที่มีความหมายสัมพันธ์กับชีวิตจริง ตลอดจนสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งผู้ศึกษาคาดว่าการสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการนี้จะทำให้ได้ชุดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพและเหมาะสมกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาตำปาง เขต 1 อันที่จะทำให้นักเรียนมีความรู้ ความเข้าใจในเนื้อหาที่เรียน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่สูงขึ้น และมีความสุขในการเรียนรู้อย่างมีความหมายต่อไป

วัตถุประสงค์ของการศึกษา

เพื่อสร้างชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

ขอบเขตของการศึกษา

การศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้กำหนดขอบเขตของการศึกษา คือ

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ ผู้เชี่ยวชาญที่เป็นครูผู้สอนวิชาสังคมศึกษาและศึกษานิเทศก์ ที่มีความรู้ ความสามารถเกี่ยวกับการจัดทำชุดกิจกรรม กลุ่มสาระการเรียนรู้สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม จำนวน 10 ท่าน

เนื้อหา

เนื้อหาที่ใช้ศึกษาในครั้งนี้ คือ การสร้างชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

นิยามศัพท์เฉพาะ

ชุดกิจกรรมเรื่องการผลิตสินค้าและบริการ หมายถึง ชุดกิจกรรมประกอบการเรียนการสอน สาระการเรียนรู้ เศรษฐศาสตร์ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง

การสร้างชุดกิจกรรม หมายถึง การสร้างชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่อง การผลิตสินค้าและบริการ สำหรับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง ซึ่งผู้ศึกษาเป็นผู้สร้างขึ้นด้วยตนเอง จำนวน 4 ชุด คือ ปัจจัยการผลิตสินค้าและบริการ เทคโนโลยีการผลิตสินค้าและบริการ เป็นต้น

นักเรียน หมายถึง นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 ปีการศึกษา 2554

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนบ้านปงสนุก สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ลำปาง เขต 1

ประโยชน์ที่ได้รับจากการศึกษา

1. ผลจากการศึกษาช่วยให้ได้ชุดกิจกรรม เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ เรื่องการผลิตสินค้าและบริการ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 โรงเรียนบ้านปงสนุก อำเภอเมือง จังหวัดลำปาง
2. ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาจะเป็นประโยชน์ต่อครูผู้สอนในการดำเนินการจัดทำชุดกิจกรรมเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ให้แก่นักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น